
РЕШЕНИЕ

2020 елның 24 июле

Кукмара ш.

КАРАР

№ 301

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында Нигезләмә хакында

Кукмара муниципаль районы Советы эшчәнлегенә ярдәм итү максатыннан яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен законнар белән һәм норматив-хокукый жайга салу, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү, закон чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүдә һәм Татарстан Республикасы яшьләренең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуында яшьләр өчен шартлар тудыру максатыннан Кукмара муниципаль районы Советы **карап бирде:**

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында Нигезләмәне (Нигезләмә кушымта итеп бирелә) расларга.

2. «Муниципаль Яшьләр парламенты турындагы нигезләмәне раслау хакында» Кукмара муниципаль районы Советының 2015 елның 30 гыйнварындагы 03 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

Район Башлыгы

С. Д. Димитриев

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы
Яшьләр парламенты турында Нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты (алга таба – Яшьләр парламенты) Кукмара муниципаль районы Советы эшчәнлегенә ярдәм итү максатыннан яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен законнар белән һәм норматив-хокукый жайга салу, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр эзерләү, закон чыгару эшчәнлеге күнекмәләрен үзләштерүдә һәм Татарстан Республикасы яшьләренең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуында яшьләр өчен шартлар тудыру максатларында оештырыла.

2. Яшьләр парламенты вәкиллекле орган каршындагы киңәшмә һәм консультатив орган булып тора һәм үз эшчәнлеген әлеге Нигезләмә һәм Яшьләр парламенты регламенты нигезендә ижтимагый башлангычларда гамәлгә ашыра.

3. Яшьләр парламенты вәкиллекле орган вәкаләтләре срогына формалаша.

II. Яшьләр парламентының төп бурычлары

4. Яшьләр парламентының төп бурычлары:

1) муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган, яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылучы норматив-хокукый актларны (алга таба – норматив-хокукый акт) эшләүдә яшь гражданның инициативаларын тәкъдим итүдә булышлык күрсәтү;

2) яшьләрнең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре өлкәсендә норматив хокукый актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү;

3) муниципаль берәмлекнең яшьләр хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив-хокукый актлары проектларын карауга эзерләү буенча вәкиллекле орган эшчәнлегендә катнашу;

4) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив-хокукый актларга мониторинг ясауны гамәлгә ашыру буенча вәкиллекле орган эшчәнлегендә катнашу;

5) Татарстан Республикасы территориясендә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау өлкәсендәге законнарны гамәлгә ашыруга жәмәгать контролен гамәлгә ашыру;

6) яшьләр даирәсендә яшьләрнең хокукый культурасын һәм юридик грамоталылыгын күтәрүгә һәм актив гражданлык позициясен формалаштыруга юнәлдерелгән агарту һәм аңлату эшләре үткөрү;

7) дөүләт яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру буенча жирле үзидарә органнары

эшчәнлеге турында яшь гражданның фикерен өйрәнү;

8) алар күрсәткән ижтимагый әһәмиятле идеяләргә һәм инициативаларны яклау һәм алга этәрү, тәҗрибә уртаклашу максатларында, халыкара, гомумроссия, төбәкара, төбәк һәм жирле яшьләр һәм балалар ижтимагый берләшмәләре белән даими хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

9) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты белән мәгълүмати хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

10) Яшьләр парламентын булдыру максатларына туры килә торган һәм законнарга каршы килми торган башка мәсьәләләргә хәл итү.

III. Яшьләр парламенты составы һәм формалаштыру тәртибе

5. Яшьләр парламенты әгъзасы буларак үз вәкаләтләрен раслаган көнне дә кертеп, 18 яшьтән 35 яшькә кадәрге Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче Россия Федерациясе гражданны Яшьләр парламенты әгъзалары була ала.

6. Яшьләр парламенты конкурс нигезендә муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче гражданныдан – вәкиллеке органдагы депутатлар саны белән тигез кеше санынча төзелә;

7. Әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән яшьләр вәкилләреннән төзелә торган Яшьләр парламентының персонал составы әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән Яшьләр парламентын формалаштыру буенча әлеге Нигезләмәгә кушымта итеп бирелгән конкурс турындагы Нигезләмә нигезендә Татарстан Республикасы территориясендә үткәрелә торган конкурс нәтижәләре буенча билгеләнә.

8. Яшьләр парламенты составына Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Кукмара муниципаль районы яшьләрен тәкъдим итә торган Яшьләр парламенты әгъзалары керә. Яшьләр парламенты составына Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Кукмара муниципаль районы яшьләрен тәкъдим итә торган Яшьләр парламенты әгъзаларын кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

9. яшьләр парламенты составына кертелгән көнне дә кертеп, 35 яшькә кадәрге вәкиллеке орган депутатлары Яшьләр парламенты әгъзалары була ала. Вәкиллеке орган депутатларын Яшьләр парламенты составына кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

10. Яшьләр парламенты составына керү нияте турында гариза вәкиллеке орган депутаты тарафыннан Яшьләр парламенты Советына жиберелә.

11. Вәкиллеке органда фракциягә ия партия вәкиле Яшьләр парламенты әгъзасы булырга мөмкин, ул вәкиллеке органда фракциягә ия (алга таба – партия вәкиле). Вәкиллеке органга сайлауларда тиешле партия кандидатлары исемлеге составына кергән яшьләр парламенты составына кертелгән көнне дә кертеп, 35 яшькә кадәрге вәкиллеке органга сайлауларда тиешле партия кандидатлары исемлеге составына кергән Россия Федерациясе гражданы партия вәкиле була ала. Яшьләр парламенты составына партия вәкилләрен кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

12. Яшьләр парламенты составына партия вәкилен кертү партия вәкиленең шәхси гаризасы һәм ыәкаләтле органда тиешле фракциянең документаль

рәсмиләштерелгән карары нигезендә Яшьләр парламенты Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла. Яшьләр парламенты составына партиянең бер вәкиле кертелә.

13. Алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы Яшьләр парламентының конкурс буенча сайланган вәкилләккә органда депутатлар санына тигез кеше санын исәпкә алган йомгаклау составын, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы тиешле муниципаль район яшьләрен тәкъдим итә торган Яшьләр парламенты әгъзалары, вәкилләккә орган депутатлары һәм конкурстан тыш составка кертелгән партияләр вәкилләре санын билгели һәм Яшьләр парламенты әгъзаларының вәкаләтләрен раслый. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентының йомгаклау составын билгеләү һәм аның әгъзаларының вәкаләтләрен раслау Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы Советы, ә ул булмаганда – вәкилләккә орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

14. Үз кандидатурасын тәкъдим иткән яшьләр парламенты әгъзасының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге Нигезләмәнең 6 пункты нигезендә, яшьләр парламенты әгъзасы итеп, тиешле исемлек буенча иң күп тавыш жыйган кандидат билгеләнә. Күрсәтелгән карар Яшьләр парламенты Советы тарафыннан 10 көн эчендә кабул ителә.

15. Әлеге Нигезләмәнең 14 пунктында күрсәтелгән исемлектә, иң күп тавыш алган башка кандидатлар булмаган очракта, Яшьләр парламенты әгъзаларын сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс уздыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

16. Конкурс нәтижәләре буенча Яшьләр парламенты әгъзалары саны әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында билгеләнгән санга туры килмәсә, Яшьләр парламенты әгъзаларының житмәгән санын сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс үткөрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

17. Яшьләр парламенты Регламентында каралган очракларда Яшьләр парламенты әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

IV. Яшьләр парламенты эшен оештыру

18. Яшьләр парламентының беренче утырышы алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышы – Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы рәисе, ә ул булмаганда – вәкилләккә орган) тарафыннан чакырыла.

19. Яшьләр парламентының беренче утырышын алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты рәисе (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышын – Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы рәисе, ә ул булмаганда – вәкилләккә орган вәкиле) ача.

20. Беренче утырышта Яшьләр парламенты әгъзалары ачык тавыш бирү юлы белән Яшьләр парламенты әгъзалары арасынан рәисне, рәис урынбасарларын, жаваплы сәркатипне сайлыйлар, Яшьләр парламенты Советының санлы составын билгелиләр һәм аның әгъзаларын сайлыйлар, Яшьләр парламенты комиссияләрен төзиләр һәм аларның рәисләрен сайлыйлар. Яшьләр парламенты рәислегенә кандидатлар үз эшчәнлекләре программаларын тәкъдим итәргә тиеш.

Яшьләр парламенты рәисе урынбасарларының саны Яшьләр парламенты

тарафыннан Яшьләр парламенты рәисе тәкъдиме билгеләнә.

21. Яшьләр парламенты утырышы, әгәр анда яшьләр парламенты әгъзаларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе катнашса, тулы хокуклы була.

22. Яшьләр парламенты үз эшчәнлегә юнәлешләре буенча эшче һәм эксперт төркемнәре төзәргә, тәкъдимнәр эшләргә һәм кабул итәргә, аларны вәкиллекле органга һәм жирле үзидарә органнарына жибәрергә хокуклы.

23. Яшьләр парламенты карары Яшьләр парламентының сайланган әгъзаларыннан, шулай ук аның составына кертелгән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Кукмара муниципаль районы яшьләрен тәкъдим итә торган Яшьләр парламенты әгъзаларыннан, Кукмара муниципаль районы Советы депутатлары һәм партия вәкилләреннән күпчелегә аның өчен тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

24. Яшьләр парламенты советын Яшьләр парламенты Рәисе житәкли, аның вәкаләтләре Яшьләр парламенты регламенты белән билгеләнә.

25. Яшьләр парламенты Советы:

1) Яшьләр парламенты һәм аның комиссияләре эшен оештыра һәм координацияли;

2) Яшьләр парламенты регламентын эшли һәм аны Яшьләр парламенты раславына тәкъдим итә;

3) чираттагы елга Яшьләр парламентының эш планнарын эшли һәм аларны Яшьләр парламентына раслауга тәкъдим итә;

4) Яшьләр парламенты регламенты нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

26. Яшьләр парламенты комиссияләре эшне оештыра һәм Яшьләр парламенты утырышларында карау өчен үз функцияләренә ярашлы тәкъдимнәр һәм карарлар проектларын әзерли.

27. Яшьләр парламенты эшендә Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары, Кукмара муниципаль районы Советы депутатлары, шулай ук, чакыру буенча, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары житәкчеләре, Кукмара муниципаль районы муниципаль берәмлекләренә башкарма комитетлары вәкилләре, Татарстан Республикасы территориясендә эш итүче сәси партияләр һәм ижтимагый оешмалар житәкчеләре, башка вазыйфаи затлар катнаша ала.

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турындагы Нигезләмәгә кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КУКМАРА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ КАРШЫНДАГЫ ЯШЬЛӘР ПАРЛАМЕНТЫН ТӨЗҮ БУЕНЧА КОНКУРС ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1. Әлеге Нигезләмә Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс үткәрүнең гомуми принципларын һәм тәртибен билгели (алга таба – конкурс).

2. Конкурс Кукмара муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты (алга таба – Яшьләр парламенты) составын формалаштыру максатыннан Кукмара муниципаль районы Советындагы депутатлар (алга таба – вәкилләкле орган) санына тигез санда оештырыла.

II. БӘЙГЕНЕ ОЕШТЫРУЧЫ

3. Конкурсны оештыру һәм үткәрүне оештыру комитеты (алга таба – Комитет) гамәлгә ашыра.

4. Комитет составы вәкилләкле орган, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс үткәргәндә – муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы вәкилләре), муниципаль берәмлекнең яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыручы башкарма хакимият органы вәкилләре арасыннан паритет нигезендә төзелә.

5. Комитет составы, шул исәптән аның рәисе, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән раслана (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс үткәрү Комитетына карата – вәкилләкле орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – вәкилләкле орган тарафыннан). Комитет саны 3 кешедән дә ким була алмый.

6. Комитет:

1) Интернет челтәрендәге бәйгенең рәсми мәгълүмат ресурсы булган <http://molparlament> сайтында (алга таба – мәгълүмат сайты) конкурста катнашу өчен гаризалар кабул итә;

2) конкурста катнашучылар белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

3) конкурска йомгак ясый;

4) әлеге Нигезләмәдә каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

7. Комитет утырышы, әгәр анда Комитетның расланган әгъзаларының яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы дип санала.

8. Комитет карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, Комитет рәисе тавышы хәлиткеч

булып тора.

9. Комитет вәкаләтләре Яшьләр парламентының йомгаклау составы расланганнан соң туктатыла.

III. КОНКУРСНЫ ҮТКӘРҮ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ТӘРТИБЕ

10. Конкурсны игълан итү, шул исәптән аны үткәру вакыты турында карар алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты тарафыннан кабул ителә. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс игълан итү, шул исәптән конкурсны үткәру вакыты турында карар вәкиллеке орган каршындагы Ижтимагый Яшьләр палатасы тарафыннан кабул ителә, ә ул булмаганда – вәкиллеке орган тарафыннан кабул ителә.

11. Конкурсны игълан итү турында карар, конкурсны үткәру шартлары һәм сроклары турында мәгълүмат Комитет тарафыннан конкурсны игълан итү турында карар кабул ителгәннән соң биш эш көне эчендә мәгълүмати сайтта урнаштырыла, шулай ук вәкиллеке органның Интернет челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру өчен жибәрелә.

12. Яшьләр парламенты әгъзаларына кандидатлар Яшьләр парламенты турындагы Нигезләмәнең 5 пункты белән билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

Конкурста имеющие неснятую (непогашенную) судимость алынмаган (түләнмәгән) хөкөм ителгәнлеге булган, шулай ук административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе Кодексының 20.3 һәм 20.29 статьяларында каралган административ хокук бозулар кылган өчен административ җаваплылыкка тартылган (тартыла торган) затлар Яшьләр парламенты әгъзаларына кандидатлар буларак катнашырга хокуклы түгел.

13. Конкурс этаплап үткәрелә.

14. Конкурсның беренче этабы Конкурста катнашырга теләк белдергән гражданның тарафыннан гаризалар бирүне үз эченә ала.

15. Гаризалар электрон рәвештә мәгълүмати сайтка тапшырыла;

16. Гариза составына керә:

1) алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча шәхси гариза (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда – вәкаләтле орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – вәкиллеке орган тарафыннан);

2) кандидатның алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча тутырылган анкетасы (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда – вәкиллеке орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – вәкиллеке орган тарафыннан.). Анкетада конкурста катнашу өчен үз кандидатурасын тәкъдим иткән гражданның элек Нигезләмәнең 12 пунктында күрсәтелгән таләпләргә туры килү-килмәвен билгеләргә мөмкинлек бирүче белешмәләр мәҗбүри рәвештә күрсәтелергә тиеш;

3) гражданның шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы.

17. Конкурста катнашу өчен гражданның гаризалары турыдан-туры Комитет тарафыннан кабул ителә.

18. Тапшырылган (жибәрелгән) гаризалар Комитет тарафыннан тикшерелә. Тикшерү нәтижеләре буенча Комитет гариза кабул итү һәм конкурсның киләсе этабында катнашу өчен рәхсәт алу турында Карар кабул итә. Киләсе этапта катнашу рәхсәт ителүче Яшьләр парламенты әгъзасына кандидат статусын ала (алга таба – кандидат).

19. Конкурсның икенче этабы Яшьләр парламенты составын формалаштыру буенча конкурста тавыш бирүгә яшьләрне жәлеп итү буенча кандидатлар катнашында чаралар үткәрүне үз эченә ала.

20. Комитет кандидатлар катнашында чаралар исемлеген формалаштыра. Һәр кандидат үзе мөстәкыйль рәвештә билгеләгән кимендә бер чарада катнашырга тиеш. Чарада кандидат катнашмаган очракта, Комитет аны конкурста катнашудан читләштерә.

Кандидат законнарға каршы килми торган чараларны үзенә ярдәм итә торган чараларны мөстәкыйль рәвештә үткәргә хокуклы.

21. Өченче этап кандидатлар өчен тавыш бирү үткәрүдән гыйбарәт.

22. Кандидатлар өчен тавыш бирү Интернет челтәре сайтында башкарыла <https://open.tatarstan.ru/polls> (алга таба – тавыш бирү сайты).

23. Тавыш бирүдә Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче 14 яшьтән 35 яшькә кадәрге Россия Федерациясе гражданның (алга таба – тавыш бирүдә катнашучы) катнаша ала.

24. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатларның чикләнмәгән саны өчен тавыш бирергә хокуклы. Бу чакта муниципаль берәмлектән кандидат өчен бары тик Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче тавыш бирүдә катнашучы гына тавыш бирергә хокуклы.

25. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатлар өчен бер генә тапкыр тавыш бирергә хокуклы.

26. Дүртенче этап конкурсның тавыш бирү нәтижеләрен чыгару һәм бастыруны үз эченә ала.

27. Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлегендә иң күп тавыш жыйган кандидатлар конкурс жинүчесе дип таныла.

28. Тавыш бирү нәтижеләре <http://molparlament.tatarstan.ru> мәгълүмати сайтында урнаштырыла.

29. Конкурсны үткәрү вакыты, шул исәптән конкурсның һәр этабы вакыты, конкурсны үткәрү турындагы карарда билгеләнә.